

УДК 811.161.2'373.43

DOI <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2024-209-19>**НЕОЛОГІЗМИ ЯК СКЛАДОВА КОНЦЕПТУ «РОБОТА»****NEOLOGISMS AS A COMPONENT OF THE CONCEPT "WORK"****Жулінська М. О.,***orcid.org/0000-0001-9110-649X**кандидат філологічних наук,**доцент кафедри іноземних мов та перекладу**Волинського національного університету імені Лесі Українки*

У статті досліджено особливості вербалізації концепту РОБОТА неологізмами, які з'явилися в англійській мові протягом останніх двох років.

З метою створення матеріалу для дослідження у статті використано метод суцільної вибірки неологізмів з Кембридзького словника. Проаналізовано причини виникнення нової лексики у сфері сучасного ринку праці. Подано приклади нових слів і виразів. Проведено аналіз лексичних дефініцій для роз'яснення й витлумачення їх сенсу. Виконано розподіл нових лексичних одиниць відповідно до змістовних ознак концепту РОБОТА. Досліджено етимологію вибраних неологізмів. Представлено тлумачення лексичних інновацій українською мовою. У статті визначено способи та принципи формування нових слів концепту РОБОТА у словниковому складі англійської мови.

Подано короткий огляд досліджень до проблеми вивчення неологізмів. Обґрунтовано необхідність нових підходів у їх вивченні.

Представлено класифікацію вибраних лексичних одиниць за наступними лексико-семантичними групами, які вербалізують концепт РОБОТА: «багатогранна кар'єра», «незадоволення, стрес, виснаження», «гендерна нерівність», «баланс між роботою та особистим життям», «наслідки пандемії». Виявлено, що одночасно зі стрімким розвитком технологій і необхідністю професійного зросту виникають проблеми адаптації людини до нових умов на ринку праці.

З'ясовано, що основним джерелом активного поповнення новими лексемами англійської мови концепту РОБОТА є занепокоєння сучасної людини з приводу виснаження та дисбалансу між роботою та особистим життям, що свідчить про важливі соціальні та психологічні наслідки.

Визначено, що найпродуктивнішим способом утворення неологізмів концепту РОБОТА є словоскладання.

У роботі обґрунтовано здатність досліджуваних лексичних одиниць бути неологічною репрезентацією концепту РОБОТА та передавати тенденції розвитку сучасного суспільства.

Ключові слова: концепт, неологізм, нове словосполучення, робота, ринок праці.

The article examines the peculiarities of the verbalization of the concept of WORK with neologisms that appeared in the English language during the last two years.

In order to create material for research, the method of continuous selection of neologisms from the Cambridge dictionary has been used. The reasons for the emergence of new vocabulary in the field of the modern labor market have been analyzed. Examples of new words and expressions have been provided. The analysis of lexical definitions has been carried out to clarify and interpret their meaning. The distribution of new lexical units has been conducted in accordance with the content features of the concept of WORK. The etymology of selected neologisms has been studied. The interpretation of lexical innovations in the Ukrainian language is presented. The methods and principles of formation of new words of the concept of WORK in the vocabulary of the English language have been defined in the article.

A brief review of studies on the problem of neologisms has been given. The necessity of new approaches in their study has been substantiated.

The classification of selected lexical units according to the following lexical-semantic groups that verbalize the concept of WORK has been presented: «multifaceted career», «dissatisfaction, stress, exhaustion», «gender inequality», «balance between work and personal life», «consequences of the pandemic». It has been revealed that simultaneously with the rapid development of technologies and the need for professional growth, there are problems of human adaptation to new conditions on the labor market.

It has been found that the main source of active replenishment of the concept of WORK with new tokens of the English language is the concern of a contemporary person about the exhaustion and imbalance between work and personal life, which indicates important social and psychological consequences.

It has been determined that the most productive way of forming neologisms of the concept of WORK is word formation.

The paper substantiates the ability of the researched lexical units to be a neological representation of the concept of WORK and to convey the development trends of modern society.

Key words: concept, neologism, new phrase, work, labor market.

Постановка проблеми. Розвиток кар'єри та вдосконалення професійних навичок є постійною потребою людини у сучасному світі. Процеси глобалізації та стрімкий технологічний прогрес вимагають прийняття все нових викликів: адаптація роботодавця і працівника до змін, розвиток креативності, комунікабельності та інформованості, комбінований підхід до виконання професійних обов'язків.

Перераховані фактори сприяють виникненню нових понять на ринку праці, які потребують нових найменувань, зрозумілого та обґрунтованого пояснення. В результаті можна спостерігати зростання кількості лексичних новоутворень у досліджуваній галузі, які відображують життя суспільства та потребують ретельного вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зростаюча потреба в більш поглибленому дослідженні лексичних інновацій зумовила необхідність розгляду неологізмів у когнітивному, соціолінгвістичному та прагматичному аспектах (І. В. Андрусак, Ю. А. Зацний, С. М. Єнікеєва, Р. К. Махачашвілі, О. В. Ребрій, В. О. Чередниченко).

Проте, проблемою залишається вивчення впливу екстралінгвальних чинників на якісний склад сучасної англійської мови (Ю. А. Зацний, D. Herberg, S. Heusinger, T. Schippan), комунікативно-прагматичних особливостей інтернет-мережі (О.І. Горошко, G. Barbatsis, S. Herring, R. Holt, A. Iskold, K. Ryan), взаємодія комп'ютерних та інформаційних технологій (N. S. Baron, D. Crystal, A. Weatherall), особливостей перекладу неологізмів (Ю. А. Зацний, О. А. Ясинецька, Л. С. Янишина).

Мета дослідження. Мета дослідження полягає у вивченні засобів вербалізації концепту РОБОТА неологізмами, які утворилися й закріпилися в англійській мові протягом останніх двох років.

Виклад основного матеріалу. Найважливішою складовою успішного життя у сучасному світі є кар'єрний розвиток. Досягнення кар'єрних цілей набуває все більшого значення в умовах стрімкого технологічного прогресу та змін ринкових умов, тому найважливішим завданням для ефективних професійних результатів стає вивчення сучасних тенденцій на ринку праці. Поява нових реалій в цій сфері сприяє, відповідно, виникненню нових понять, які потребують найменування. Головним відображенням нової дійсності стають неологізми, оскільки мова чутливо реагує на зміни в житті суспільства.

Разом із глобальними змінами у світовому сучасному суспільстві стрімкі зміни можна спостерігати й на ринку праці. Вдосконалення технологій і комунікації призводять до підвищених вимог до працівників, прагнення їх вдосконалення. З іншої сторони, це сприяє і виникненню негативних наслідків, таких як невдоволеність роботою, виснаження, стрес, дисбаланс між роботою та особистим життям. В результаті виникають нові поняття, які потребують нових найменувань [2; 3].

У нашому дослідженні виділено три групи, які охоплюють неологізми, які виникли у 2023–2024 роках, що дозволило прослідкувати тенденції їх виникнення та функціонування.

Багатогранна кар'єра. У сучасному світі професійне зростання відрізняється від традиційних підходів. Якщо раніше у цій сфері спостерігався розвиток в одній галузі, то зараз перевага надається багатогранній кар'єрі, для якої необхідні навички: креативність, вміння управляти часом, резолютивність. Це стало поштовхом для появи словосполучення *power skills* – *супер*

навички, універсальні навички. Неологізм виник внаслідок вже існуючого словосполучення *soft skills* (гнучкі, м'які навички) та описує набір здібностей, які необхідні для якісного виконання будь-якої роботи, але не є специфічними для одного її виду. Ці фундаментальні здібності, такі як вміння комунікувати, організовувати й адаптуватися, дозволяють досягти успіху в кар'єрі в сучасних умовах [1].

Неможливість адаптуватися до нових вимог спричинило появу нового словосполучення *boomerang employee* – працівник бумеранга. Мова йде про тих, хто повертається працювати в компанію, в якій він уже працював у минулому. Але такі працівники мають всі шанси бути знову звільненими: повторно прийнятий на роботу не відповідає очікуванням сучасного ринку праці [1].

Незадоволення, стрес, виснаження. Тенденція залишатися на роботі, попри ненависть до неї дала поштовх до виникнення нових лексичних одиниць. Наприклад, *resenteeism* – *резентеїзм* (від *resent* – обурюватися; *resentee* – обурений). Причини такої поведінки можуть бути самими різними, наприклад, стабільність та відсутність іншої роботи, або страх змін. Працівники з резентеїзмом відчувають себе незадоволеними своєю роботою, мовчки обурюючись на неї. Неологізм виник як антонім до слова *presenteeism* (*презентеїзм*) – *присутність на роботі навіть попри хворобу*.

Прагнення зменшити стрес на роботі спричинило появу неологізму *Bare Minimum Mondays* – *мінімальний понеділок* (від *bare minimum* – абсолютний мінімум). Нове словосполучення описує тенденцію робити якомога менше на роботі щопонеділка, щоб зменшити стрес протягом решти тижня. Знизивши свої очікування, працівники можуть почуватися менш тривожними в неділю ввечері та менш приголомшеними в понеділок вранці. Термін набув неабиякої популярності серед молоді.

Вимоги до працівників на сучасному ринку праці призвели до виникнення цілої низки лексичних інновацій. Так, наприклад, *rust-out* – *іржавіти, вигорати*. Неологізм позначає відчуття надзвичайної нудьги та відсутності ентузіазму, спричинене недостатньою роботою або надто довгою роботою над невиконуваними завданнями. Вже відоме слово набуло нового значення: вигорання, іржавіння, спричинене надто довгим нерухомим станом, надто повільним рухом, в результаті чого з'являється апатія, відчуженість, відсутність задоволення. Або *burn-on* – *вигорілий*. Вже відоме слово набуло нового значення: відчуття стресу та виснаження, яке відчуває людина, яка працювала надто важко протягом тривалого періоду, але продовжує добре виконувати свою роботу і, здається, отримує від неї задоволення.

В результаті реакції на розчарування виникла нова фраза *rage applying* – *імпульсивне подання заявки на роботу*. Тобто, це ситуація, коли людина в гніві або в паніці подає заявку на кілька нових вакансій лише тому, що поточна робота робить її нещасною або злою. Хоча підхід до пошуку роботи може призвести до нових можливостей і потенційного підвищення зарплати, але слід бути обережним, беручи участь у цій практиці, оскільки це має наслідки.

Незадоволення роботою також знайшло своє відображення у словосполученні *shift shock* – *шок від змін*, яке описує почуття здивування та розчарування на новій роботі, оскільки виявляється, що вона або компанія не такі хороші, як ви очікували. Шок від змін може виникнути, наприклад, від несподіваних обов'язків або від того, що тривалість робочого часу відрізняється від очікувань та інформації, наданої під час співбесіди.

Працівники часто незадоволені нагородою від керівництва за свою старанність. Це можна продемонструвати лексичною інновацією *anti-perk* – *антипільги або переваги й бонуси, які надані комусь за роботу, але насправді для працівників не мають значення*. Ці пільги можуть включати відпустку, безкоштовне користування кімнатами для медитації або фітнесу, масаж або спиртне [1].

Гендерна нерівність. У сучасному світі гендерна нерівність на ринку праці продовжує існувати. Це виражається в тому, що жінки (навіть з вищим рівнем освіти) загалом рідше поси-

дають престижні та керівні посади, заробляють в середньому менше. Результатом цієї тенденції стала поява нових лексичних одиниць. Наприклад, **broken rung** – *зламана сходинка*. Вираз описує становище, коли хтось може швидко просуватися на ранніх етапах своєї кар'єри, але йому важко отримати вищу посаду. Як правило, це стосується жінок, оскільки просування на вищому рівні для них уповільнене і в результаті навіть успішні стикаються з «зламанною сходинкою», яка є перешкодою в подальшій кар'єрі.

Або **gender tenure gap** – *гендерний розрив (різниця) у посаді*. Тобто, це ситуація, коли жінки-керівники обіймають дуже високі посади протягом меншого часу, ніж чоловіки. Привертає увагу також словосполучення **exhaustion gap** – *розрив (різниця) у виснаженні, яке виникло у зв'язку з більшою виснаженістю жінок*, оскільки, крім вимог своєї кар'єри, вони виконують більше роботи по дому [1].

Баланс між роботою та особистим життям. Збалансованість між професійним та особистим життям є запорукою успішного розвитку кар'єри, оскільки їх гармонійне поєднання сприяє підвищенню рівня продуктивності та ефективним результатам. Вміння розподіляти свій час для кар'єри та особистих справ сприяє зниженню рівня стресу та ризику професійного вигорання, підвищенню рівня задоволення від роботи. Проблема відсутності балансу між роботою та особистим життям спричинила появу нових слів та словосполучень в англійській мові. Наприклад, **hustle culture** – *хастл-культура або культура метуші*. Фраза описує менталітет, згідно з яким робота має бути в центрі життя, і що працювати довго і не брати відпусток – це єдиний спосіб досягти успіху. Розповсюдження культури хастла в останні роки активно критикують як негативне явище сучасного життя.

Інший приклад: **quiet thriving** – *тихе процвітання*. Новий термін означає, що людина вносить невеликі зміни у свій спосіб роботи, щоб почуватися щасливішою та більш залученою у свою роботу. Будь-хто може часом відчувати розчарування й вигорання на роботі, але замість імпульсивного рішення звільнитися чи недоброякісно виконувати свої обов'язки, можна спробувати вжиття певних дій і розумових зрушень, які допоможуть стати ефективнішим й отримувати задоволення результатом, тобто «тихе процвітання».

Приклад фрази з протилежним значенням: **quiet quitting** – *тихе звільнення*. Неологізм виник для позначення діяльності, пов'язаною з виконанням мінімального обсягу роботи, необхідного лише для збереження роботи, але без ентузіазму чи відданості. Іншими словами, це відмова працювати понад нормовано і віддавати пріоритет праці, а не особистому життю. Цікаво, що популярність терміну зросла через TikTok, коли користувач zaidleppelin виклав відео на тему тихого звільнення, яке набрало близько 4 мільйонів переглядів та викликало гарячі дискусії в соцмережах. Неологізм описує процес, відомий вже давно і за допомогою якого люди намагаються відновити сили, полегшити стрес, позбавитися важкого навантаження, низької зарплати, вигорання, неможливості зростання.

Або **productivity theatre** – *театр продуктивності, видимість продуктивності, фальшива продуктивність*). Іншими словами, це спосіб поведінки людини на роботі, яка створює враження, що вона працює дуже важко, а насправді результативності чи ефективності не існує. Нове словосполучення також виникло як результат крайності у відношенні до роботи та відсутності гармонійного поєднання професійних обов'язків і особистого життя.

Нове словосполучення **lazy girl job** (*лінива дівоча робота*) виникло для найменування добре оплачуваної роботи, яка не потребує зайвих зусиль та не забирає багато часу, її можна виконувати віддалено. Тіктокер Габріель Джадж створила цей термін для опису варіанту «тихого звільнення» покоління Z. Хештег #lazygirljob став вірусним вже у травні 2023 року. Молоді дівчата стали надавати перевагу роботі з гідною оплатою, відсутністю навантаження й тиску, як, наприклад, менеджер з роботи з клієнтами.

Після пандемії COVID-19 і ретельної переоцінки балансу між роботою та особистим життям працівники почали шукати альтернативи. Так з'явилося нове словосполучення **the Great**

Regret – *Великий Жаль*. Фраза виникла на основі неологізму *the Great Resignation* (2021 рік). Причиною її появи стала необхідність найменування тенденції на ринку праці, коли понад 47 мільйонів людей, які залишили роботу під час Великої відставки у 2021 році, шкодують про своє рішення, яке не принесло їм ніякої користі. Феномен, який ми зараз називаємо Великою відставкою, змінив ландшафт сучасної робочої сили, що призвело до рекордного звільнення.

Неологізм ***teen-ternity leave*** – *підліткова відпустка* означає період часу, коли батьки роблять перерву в кар'єрі, щоб проводити більше часу зі своїми дітьми-підлітками). Зростає кількість випадків, коли жінки з успішною кар'єрою залишають роботу, щоб приділяти більше часу своїм дітям, коли ті досягають підліткового віку, коли увагу необхідно приділяти психічному здоров'ю їхніх дітей (іспитовий стрес, складнощі в особистих відносинах з однолітками та дорослими чи інші навантаження, які є частиною підліткового життя) [1].

Наслідки пандемії. Пандемія Covid-19 та її наслідки стали причиною виникнення цілої низки неологізмів концепту РОБОТА, оскільки й досі тривають дискусії з суперечок виконання роботи дистанційно чи необхідності фізичної присутності працівника. Прикладом може бути словосполучення ***proximity bias*** – *упередження близькості*. Даний неологізм позначає тенденцію керівництва віддавати перевагу людям, які фізично ближчі на основі традиційної думки, що ті, хто працюють віддалено, менш продуктивні, ніж ті, хто працює в офісі. ***RTO*** («*return to office*») – *повернення на роботу після роботи вдома під час та після*. Це явище викликало дебати у свій час, оскільки акцент ставився на фізичній присутності працівників на роботі [1].

Висновки. Слід зазначити, що більшість неологізмів концепту РОБОТА утворені засобом словоскладання, без сполучних елементів і флексій, коли одне складне слово сформоване без змін і за допомогою безсполучникового зв'язку, що свідчить про продуктивність даного способу створення нової лексики.

Аналіз вибраних неологізмів показав, що такі негативні тенденції як виснаження та дисбаланс між роботою та особистим життям стали основним джерелом поповнення лексичного складу англійської мови концепту РОБОТА. Це свідчить про те, що лексичні інновації концепту РОБОТА позначають сучасні тенденції, які негативно впливають на особисте життя людини, на атмосферу в колективі та ефективність командної роботи, на зниження продуктивності.

Перспективою подальшого дослідження вважаємо вивчення факторів, які впливають на утворення, закріплення і функціонування неологізмів у мові.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. A blog from Cambridge Dictionary. Category: New Words. URL: <https://dictionaryblog.cambridge.org/category/new-words/> (дата звернення: 20.04.2024).
2. 6 work and workplace trends to watch in 2024. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2024/02/work-and-workplace-trends-to-watch-2024/> (дата звернення: 21.04.2024).
3. Розвиток кар'єри: Сучасні тенденції, методи та ключові виклики. URL: <https://bizmag.com.ua/rozvytok-karyery/> (дата звернення: 21.04.2024).